

اولیاء در برابر فرزندانشان هنگامیکه مردود میشوند عکس العمل‌های متفاوتی نشان می‌دهند معمولاً آنان را بطریقی تنبیه می‌کنند (میزنند تمسخر می‌کنند - ناامید می‌کنند - قهر می‌کنند طرد می‌کنند و ...)
این تنبیهات زیاد تکرار شده و متأسفانه هیچکدام از آنان نمیتواند درمان قطعی برای مردودی‌ها باشد. راستی در برابر فرزندان

تو مردود شدی؟



مردودی چه باید کرد؟

روانشناسان و متخصصان تعلیم و تربیت معتقدند که مردودی مشکلی است که از مسائل خاصی ناشی میشود لذا برای رفع این مشکل باید علل یا مسائل مربوط به آن را بررسی نمائیم .

اولین مسئله قابل بررسی وجود استعدادهای لازم برای تحصیل است لذا دانش آموز مردودی قبل از هر چیز بایستی بررسی شود که از امکانات طبیعی برای تحصیل برخوردار بوده یاخیر؟

در راس این امکانات سلامت جسمی و روانی است . دانش آموز وقتی میتواند در تحصیلات خویش موفق بوده باشد که از بیماری جسمی خاصی رنج نبرد و همه اعضای بدن او بالاخص چشم و گوش که در یادگیری نقش مهمی دارند از سلامت کافی برخوردار باشند . پس از اطمینان کافی از سلامتی چشم و گوش و یا برطرف کردن نقائص آنها " وسیله عینک و سمک) باید به سراغ حالت عمومی بدن رفت .

برای حفظ سلامتی دانش آموز باید در سنین مختلف از لحاظ تغذیه، خواب، نظافت و بهداشت و مورد توجه قرار گیرد بدین معنی که دانش آموز بایستی طبق برنامه منظمی غذا بخورد و غذای او باید متنوع بوده و در هسر دوره از کودکی و نوجوانی دارای مواد لازم برای رشد ونمو و انرژی مناسب بوده باشد. کودکان را نباید مجبور به پرخوری کنیم و یا به کم خوری عادت دهیم بعضی از اولیاء به مصداق این شعر سعدی :

" اندرون از طعام خالی دار

تا درانور معرفت بینی "

تصور می کنند که دانش آموزان هرچه گرسنه تر باشند بهتر میتوانند درس بخوانند و یا هنگامی که طعام میخورند خواب بر آنها مستولی میشود لذا نمیتوانند خوب درس بخوانند به این قبیل اولیاء خاطر نشان میکنیم که سعدی منظور دیگری داشته که فعلا " جای بحثش نیست .

خواب دانش آموزان نقش اساسی در جهت تأمین سلامتی و رفع خستگی و نتیجتاً " آمادگی برای یادگیری مطالب درسی دارد در سنین دبستانی و راهنمایی حداقل ۹ ساعت خواب در شبانه روز توصیه شده است . بسیاری از دانش آموزان در فصل امتحانات با بی خوابیهای مداوم



اردیبهشت خود را به اردی جهنم! تبدیل میکنند و ساعات امتحانات با حالتی خسته و افسرده در جلسات امتحانی شرکت می کنند که خود این خستگی و افسردگی ناشی از کم خوابی یکی از علل شکست در امتحان است .

ضعف عمومی

پیشنیاز) و علاقه و رغبت لازم است .
کودگانی که دچار عقب افتادگی ذهنی هستند
برحسب میزان عقب افتادگی ذهنی که دارند
در ادامه تحصیل بعضی از رشته‌ها ناکام میمانند
لذا دانش آموز مردودی باید از لحاظ استعدادهای
ذهنی تحصیلی مورد آزمایش قرار گیرد . (یکی
از مهمترین وظایف هسته‌های مشاوره و راهنمایی
تحصیلی که اخیراً تاسیس شده تهیه تستهای
استعدادهای تحصیلی، رغبت - پیشرفت
تحصیلی است . امیدواریم بتوانند در این راه
گامهای سودمند و موثری بردارند)

عقب افتادگیهای تحصیلی

عقب افتادگیهای تحصیلی موجب شکست و
ناکامی در درجات بالاتر تحصیلی میگردد به
عبارت دیگر آموزش بعضی از مفاهیم احتیاج به
دانستن مفاهیم دیگری دارد که اصطلاحاً " این
مفاهیم را پیشنیاز " می نامند مثلاً "ضرب پیشنیاز
تقسیم است به این معنی اگر کسی عمل ضرب را
خوب یاد نگرفته باشد در حل تقسیم موفق
نخواهد بود . دانش آموزان اغلب به علت
ضعیف بودن پایه درسی (در کلاسهای قبلی)
مردود می شوند در این صورت بایستی این
قبیل دانش آموزان در کلاسهای تقویتی مورد
نظر شرکت کرده تا برای سالهای بعد آمادگی
بیشتر پیدا کنند .

یکی دیگر از علل مردودی دانش آموزان بی-
علاقگی و عدم رغبت به درس است .

برای ایجاد رغبت در دانش آموزان باید آنان
را متوجه هدف کنیم . باید دانش آموز را آگاه
کنیم که چه بخواند ، چرا باید بخواند و این
درس را که میخواند و تلاشی که انجام میدهد در

یکی دیگر از علل مردودی میتواند ضعف عمومی
و بی‌بینگی باشد . این قبیل دانش آموزان
معمولاً " دچار یک حالت رخوت و بی‌حالی و کندی
در کارها مخصوصاً " کارهای بدنی هستند . این
دانش آموزان کمتر موفق میشوند که کاری را تمام
کنند . خیلی زود خسته و دل‌سرد میشوند . این
قبیل کودکان احتیاج به مواظبت بیشتری دارند .
این ضعف و ناتوانیها اغلب ناشی از اختلالات
غذایی ، نارسائی کبدی ، سوء تغذیه ، وجود انگل
و . . . می باشد . بنابر این لازم است برای
مدت مناسبی تحت نظر پزشک داخلی قرار
گیرند .

صرف نظر از مسائل جسمی بایستی به دانش-
آموزان مردودی از لحاظ روانی و عاطفی توجه
نمود علل روانی و عاطفی آنان ممکن است ناشی
از : مشاخره و برخورد با پدر و مادر - خواهران
و برادران - معلم ، ناظم یا مدیر - اختلاف و
نزاع پدر و مادر - احساس طرد شدن - خود کم
بینی و حقارت - ترس و عدم امنیت - تحرک و
بازیگوشی زیاد ، رنج از محیط محدود و بسته
نداشتن همبازی و . . . باشد در این صورت
بایستی با روش مناسب علت اصلی را پیدا کرده و
نسبت به رفع آن اقدام نمود .

استعداد تحصیلی و علاقه

یکی از مهمترین عوامل در مردودی نداشتن
استعدادهای لازم تحصیلی و یا علاقه و رغبت
است . برای موفقیت در هر رشته تحصیلی
توانائی ذهنی ، اطلاعات علمی (بصورت

با توجه به مطالب بالا چه خوبست بخاطر داشته باشیم :

آینده چه منفعتی برای او دارد . کار بردش در کجای جامعه است . و در زندگی آینده اش چگونه مورد استفاده قرار میگیرد . البته باکسب این اطلاعات شاگرد رغبت پیدا می کند و درس برای او مطبوع میشود وجه نیکوست اولیاء و مربیان از طریق ایجاد رغبت دانش آموزان را به تحرک و فعالیت و انجام تکالیف درسی وادارند و نه از طریق امر و نهی که در این صورت دانش آموزان تکالیف را تحمیلی تلقی کرده و به انجامش دل نمی بندند و اگر هم انجام دهند فقط به عنوان اسقاط تکلیف است .

انتخاب رشته تحصیلی

از آنجا که خداوند افراد را متفاوت آفریده (و خلقتاکم اطوارا) و به مصداق " هرکسی از بهر کاری ساختند " همه دانش آموزان استعداد و توانائی ادامه تحصیل در رشته معینی ندارند فلسفه تاسیس دوره راهنمایی تحصیلی هم همین بوده که در این دوره سه ساله با ارائه برنامه های علمی مختلف به دانش آموزان و اجرای تستهای مخصوص (از قبیل هوش ، علائق استعداد فنی و . . .) و همچنین مشاهده معلمان ورزیده و مشاوران خیره از دانش آموزان در آخر مقطع تحصیلی راهنمایی ارزیابی شود و بر اساس ارزیابی انجام شده رشته تحصیلی مناسب به او پیشنهاد شود و یا به بازار آزاد کار هدایت شود .

متأسفانه بسیاری از اولیاء بدون توجه به علائق و استعداد های خدادادی فرزندان شان را به رشته خاصی از تحصیلات وا می دارند که بعضاً در این قبیل موارد فرزندان شان دچار مشکل مردودی میگردند .



- ۱- از ایذاء فرزندان خود به هر شکل در قبال مردودیت خودداری نمائیم .
- ۲- بجای مبارزه و درگیری با فرزند مردود یا معلم او به دنبال کشف علت یا علل مردودی رفته و آنها را رفع نمائیم .
- ۳- بخاطر داشته باشیم به علت تفاوت های فردی همه افراد قادر به ادامه تحصیل موفقیت آمیز در رشته بخصوصی نیستند . بنابراین در انتخاب رشته تحصیلی فرزندانمان باید با معلمان و مشاوران تحصیلی ورزیده تبادل نظر کنیم تا برابر با استعدادها و علائق در رشته مناسبی ادامه تحصیل دهند .
- ۴- تحصیلات عالی را یکی از شرایط سعادت فرد بدانیم نه اینکه تمام سعادت و خوشبختی را به تحصیلات عالی منحصر کنیم .